

Årsboks slut 2025

Överförmyndarnämnden

alingsas.se

Innehåll

1. Verksamhet.....	3
1.1. Överförmyndarnämndens genomlysning 2025/2026.....	3
1.2. Politiska inriktningar.....	4
1.3. Internkontroll.....	5
2. Ekonomi.....	7
2.1. Drift.....	7
3. Personaluppföljning.....	8
Bilaga 1 – Uppföljning av internkontroll.....	9
Bilaga 2 – Uppföljning av privata utförare.....	11

1. Verksamhet

I budgeten som kommunfullmäktige antog den 6 november 2024, § 152, framgår att Alingsås har ett övergripande mål – Att bli Sveriges mest effektiva kommun. För att Alingsås ska nå detta mål behöver kommunen ha bättre resultat än andra liknande kommuner och samtidigt ha kostnader som inte överstiger kommunens referenskostnad, det vill säga den kostnad verksamheter förväntas ha utifrån sina förutsättningar. Att infria detta mål åligger samtliga nämnder, bolag och verksamheter och berör samtliga områden som kommunen ansvarar för. En förutsättning för att det ska kunna infrias är ett aktivt arbete med metoder för ständiga förbättringar utifrån respektive grunduppdrag.

Målet att bli Sveriges mest effektiva kommun följs även upp genom den årliga genomlysningen, som respektive nämnd ansvarar för. I genomlysningen ska nämnden utvärdera hur nämndens verksamhet bidrar till kommunens mål, samt granska organisation, ansvarsområden och möjligheter att optimera förvaltningens arbete. I samband med årsbokslutet ska en deluppföljning genomföras.

Den 1 juli 2026 träder lagändringar i föräldrabalken i kraft baserat på propositionen Ett ställföreträderskap att lita på (prop. 2025/26:92). Omställningsarbete inför detta måste därför göras under våren 2026, samtidigt som verksamheten har sin arbetstopp med att granska årsräkningar. Förändringarna kommer innebära att överförmyndarens utredningar behöver bli mer omfattande samt att beslutanderätten i otvistiga godmanskap flyttas från tingsrätterna till överförmyndaren. Kraven på information till den enskilde huvudmannen, både från överförmyndaren och ställföreträdaren, ökar. Det införs också ett krav på utbildning för att få ta uppdrag. Detta uppfylls delvis sedan 2021 i Alingsås då det finns krav på utbildning för utomstående gode män. Kravet på utbildning föreslås omfatta även ställföreträdare som redan är förordnade 1 juli 2026. En god man eller förvaltare som har förordnats före den 1 januari 2028 ska senast den 31 december 2028 ha genomgått en introduktionsutbildning om vad ett sådant ställföreträderskap innebär. Utredningen föreslår också att det är överförmyndarens ansvar att följa upp att utbildning genomförts samtidigt som själva utbildningen föreslås tas fram av den nya myndighet som ska få ansvar för frågorna.

1.1. Överförmyndarnämndens genomlysning 2025/2026

Överförmyndarnämnden har inget personalansvar och inte heller direkt ekonomiansvar för verksamheten, då tjänsten köps av kommunstyrelsen. Överförmyndarsamverkan ingår istället kommunstyrelsens genomlysning av kommunledningskontoret, punkt 2.4.5.

”Alingsås kommuns kostnader för överförmyndarverksamheten har varit relativt höga jämfört med liknande kommuner. År 2024 kom dock ett trendbrott då Alingsås kommun uppvisade lägre kostnader än liknande kommuner. Kostnaderna förväntas fortsätta sjunka ytterligare i och med överförmyndarsamverkan med Lerums kommun och Ale kommun. Förvaltningen undersöker kontinuerligt intresset för ytterligare samverkan inom området, vilket kan medföra ytterligare effektivisering på sikt.”

Det har nu kommit en formell ansökan från Vårgårda kommun att ansluta till verksamheten. Frågan kommer att utredas av förvaltningen under 2026. Parallellt med detta pågår även en utredning kring att övergå till gemensam överförmyndarnämnd. En sådan organisation skulle medföra effektiviseringar avseende administration och förenkla processerna kring nämndhanteringen. En fråga som också aktualiserats under 2025 har varit kostnaden för porto, som ökat med 65 % under 2025 jämfört med 2024. Åtgärder för att övergå till helt digital hantering av utskick har därför påbörjats och väntas ge effekt 2026.

1.2. Politiska inriktningar

Granskning av årsräkningar

Granskning av ställföreträdarnas årliga redovisning är det främsta verktyget i nämndens tillsyn. Överförmyndarnämnden ska tidigt upptäcka och hantera brister i ställföreträdarens förvaltning för att skydda den enskilde från ekonomisk skada. En bieffekt av målet är också att ställföreträdare får snabb återkoppling på sin redovisning och kan åtgärda eventuella mindre brister tidigt. I förekommande fall beslutas också om arvode avseende föregående år i samband med granskningen. Att ställföreträdare kan räkna med att få arvode och återkoppling på sin redovisning före sommaren är en viktig förutsättning för att kunna rekrytera och behålla ställföreträdare med rätt kompetens.

Mål för granskning av årsräkningar 2025:

1. 80 % av alla årsräkningar som har inkommit i tid ska vara färdiggranskade i slutet av juni 2025.
2. Alla årsräkningar ska vara påbörjade sista juni 2025, om inte särskilda skäl föreligger för enskilda årsräkningar.
3. Handläggningen av en enskild årsräkning får inte överstiga sju månader från det att den inkom till Överförmyndarsamverkan, om inte särskilda skäl föreligger.
4. 10 % av årsräkningarna ska genomgå djupgranskning (nivå 3). Bland dessa ska räkningar som granskats med anmärkning föregående år ingå. Övriga ska väljas ut genom stickprov och omfatta alla kategorier av förordnade ställföreträdare.

**Uppföljning
 av mål 2025**

Mål	Målvärde	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023	Bedömning	Kommentar
1	80 %	82 %	103 %	83 %	Uppnått	
2	100 %	85 %	97,5 %	90 %	Delvis uppnått	Inför 2026 har en ny arbetsmetod för granskning tagits fram för att bättre klara av att både göra klart 80 % och påbörja samtliga årsräkningar före sommaren.
3	0	46 (12,6 %)	11	34	Ej uppnått	Den genomsnittliga granskningstiden 2025 var 15,4 veckor.
4	10 %	7 %	8 %	7 %	Uppnått	Orsak till varför vissa utvalda djupgranskningar inte kan genomföras finns nedan.

Den genomsnittliga handläggningstiden för granskning av årsräkningar 2025 var 15,4 veckor, jämfört med föregående år då tiden var 10,6 veckor. 2023 var den 15,3. Den sista årsräkningen granskades klart den 17 december 2025. Ungefär en tredjedel av alla inkomna årsräkningar har behövt kompletteras i något avseende för att granskningen ska kunna genomföras i enlighet med nämndens beslutade rutin för granskning. Totalt 18 årsräkningar granskades med anmärkning, vilket utgör cirka 5 %.

Av de 35 årsräkningar (10 %) som valts ut för djupgranskning har den kunnat genomföras fullt ut i 26. Orsaken till att djupgranskning inte kunnat genomföras fullt ut kan variera. Från att huvudmannen avlidit eller flyttat till att handläggaren inte fått in samtliga underlag för att slutföra en djupgranskning.

Förvaltningens bedömning är att årsräkningarna alltså har en ojämn kvalitet där de årsräkningar som är i sämst skick med stora differenser, brist på underlag och uppgifter som inte stämmer mot inlämnade underlag fortfarande är för många. Den nya lagstiftning som träder i kraft den 1 juli 2026 kommer ställa högre krav, både på ställföreträdare och på överförmyndaren.

1.3. Internkontroll

Uppföljning av beslutad internkontrollplan har utförts enligt de metoder och intervaller som antagits. Samtliga kontroller visar på mycket hög följsamhet av rutiner. Därtill visar uppföljningen att verksamheten, trots förutsättningarna, klarar att rekrytera ställföreträdare

inom målsättningen i majoriteten av alla ärenden. Det innebär två månader i nya uppdrag, från att det står klart att det ska rekryteras till att åtagande inkommit samt fyra månader från ansökan till beslut avseende byte av ställföreträdare. Det noteras vid uppföljningen att det kommit in åtta nya ärenden genom överflyttning till Alingsås. Flera av dessa bor nu på ett relativt nyöppnat, privat boende i kommunen. Detta vilket medför en ökad ärendemängd, även om en ny ställföreträdare inte alltid måste rekryteras, genom att tillsynen övergår till den överförmyndare där den enskilde är folkbokförd.

2. Ekonomi

2.1. Drift

Belopp i tkr	Budget 2025	Bokslut 2025	Avv. från budget 2025	Bokslut 2024	Diff. utfall 2025/2024
Verksamhetens intäkter	0	52	52	26	26
Personalkostnader	-1 957	-1 749	208	-1 459	-290
Lokalhyror	-100	-44	56	-49	5
Köp av tjänster	-3 223	-2 529	694	-2 697	167
Övriga kostnader	-99	-20	79	-47	27
Verksamhetens kostnader	-5 379	-4 342	1 037	-4 251	-91
Verksamhetens nettokostnader	-5 379	-4 290	1 089	-4 225	-65
Kommunbidrag	5 379	5 379	0	5 368	11
Finansnetto	0	0	0	0	0
Årets resultat	0	1 089	1 089	1 143	-54

Överförmyndarnämnden budgeterar inte med några intäkter. Utfallet och avvikelserna om 52 tkr förklaras av att Migrationsverket har betalat ut anvisningsschablon à 26 tkr för ensamkommande barn.

Utfallet inom kontogruppen personalkostnader avser arvoden till politiker samt ersättningar till ställföreträdare. Utfallet för arvoden och ersättningar till ställföreträdare visar en positiv avvikelse med 68,5 tkr jämfört med budget. Jämfört med tidigare år har den positiva avvikelsen minskat markant, vilket tyder på en bättre budgetföljsamhet.

Inom kontogruppen köp av tjänster redovisas ett utfall om 2,5 mkr, vilket innebär en positiv avvikelse mot budget med ca 700 tkr. 2 505 tkr av utfallet avser debitering från kommunstyrelsen för Överförmyndarsamverkan vilket är enligt budget och 180 tkr lägre än föregående år. Detta på grund av att Ale kommun varit del av samverkan 2025, vilket minskat kostnaden per kommun.

Årets resultat landade på 1 088 tkr. Sammantaget är utfallet förväntat utifrån tidigare år då nämnden gjort ett överskott. Överskottet är ca 300 tkr högre än prognosen per sista augusti.

3. Personaluppföljning

Överförmyndarnämnden har inget personalansvar då nämnden köper tjänsten från kommunledningskontoret.

Bilaga 1 – Uppföljning av internkontroll

Identifierad risk	Riskbeskrivning	Kontroll	Bedömning	Resultat	Åtgärd
Förskingring eller bedrägligt beteende av ställföreträdare	På grund av förskingring eller bedrägligt beteende hos ställföreträdare uppstår risk för ekonomisk skada för huvudmannen, vilket även leder till skadat förtroende för myndigheten.	Stickprov av granskade årsräkningar för kontroll att granskningsrutin efterföljs.		Samtliga årsräkningar som valts ut för kontroll har granskats enligt rutinen. En mindre avvikelse noterades i ett ärende.	
Brist på lämpliga ställföreträdare	På grund av brist på lämpliga personer som kan ta uppdrag som ställföreträdare får huvudmän vänta länge innan de får en ställföreträdare. Befintliga ställföreträdare som vill bli entledigade kan få vänta länge på att bli utbytt.	Uppföljning av ärenden som gått ut på rekrytering vid fler än fyra tillfällen utan att någon person anmält intresse.		Inget ärende har haft en längre handläggningstid än målsättningen på två respektive fyra månader från att rekrytering inleddes till förslag.	
Olämpliga ställföreträdare	På grund av bristande kontroller kan aktiva ställföreträdare vara olämpliga i föräldrabalkens mening.	Stickprov att rutin för lämplighetsprövning inför nytt uppdrag efterföljs.		I samtliga ärenden som valts ut för kontroll har lämplighetsprövning genomförts enligt rutin.	
Bristande handläggning eller felaktiga beslut	På grund av brist på skriftliga rutiner uppstår risk att handläggningen inte är korrekt, att beslut fattas av obehörig eller att beslut fattade på delegation inte anmäls.	Checklista för nämndens granskning av delegationsbeslut sparas och noteras.		Inga avvikelser har noterats i de ärenden som nämnden granskat.	